

راه جدید رفع تعهد ارزی

رفع تعهد ارزی با پرداخت اقساط صندوق توسعه ملی در مرکز مبادله ایران امکان پذیر است. به گزارش مهر، علیرضا صالح، معاون منابع و مصارف صندوق توسعه ملی اظهار کرد: یکی از راه‌های رفع تعهد ارزی صادرات، پرداخت اقساط صندوق توسعه ملی خواهد بود. او با بیان اینکه مرکز مبادله ارزی برای مدیریت بازار ارز توسط بانک مرکزی ایجاد شد، افزود: صندوق توسعه ملی به صورت مستقیم به مرکز مبادله ارزی ورود نمی کند اما برای بازپرداخت اقساط صادرکنندگانی که تسهیلات دارند و می خواهند اقساط صندوق را بازپرداخت کنند، از بستر مرکز مبادله ایران استفاده خواهد کرد. صالح گفت: بانک مرکزی رفع تعهد همه افرادی که صادرات می کنند و تسهیلات دارند را از طریق پرداخت اقساط ارزی تسهیلاتی که از صندوق گرفته اند، انجام می دهد.

۲ میلیون ایرانی شغل ناقص دارند

بررسی اشتغال ناقص در پاییز سال جاری نشان می دهد افراد دارای اشتغال ناقص در کشور در پاییز ۱۴۰۲ حدود ۲ میلیون و ۷ هزار و ۹۹۸ نفر بوده است که حدود ۲۶۶ هزار و ۸۲۹ نفر کاهش یافته است. به گزارش تسنیم، آخرین گزارش مرکز آمار ایران درباره بررسی نرخ بیکاری افراد ۱۵ ساله و بیش تر نشان می دهد که ۷/۶ درصد از جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، بیکار بوده اند. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه سال قبل (پاییز ۱۴۰۱)، ۰/۶ درصد کاهش یافته است. در پاییز ۱۴۰۲، به میزان ۴/۱/۵ درصد جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر، از نظر اقتصادی فعال بوده اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی حاکی از آن است که این نرخ نسبت به فصل مشابه سال قبل (پاییز ۱۴۰۱) ۰/۵ درصد افزایش یافته است. جمعیت شاغلین ۱۵ ساله و بیش تر در این فصل ۲۴ میلیون و ۷۷۵ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۷۰۶ هزار نفر افزایش داشته است. بررسی اشتغال در بخش های عمده اقتصادی نشان می دهد که در پاییز ۱۴۰۲، بخش خدمات با ۵۲/۱ درصد بیش ترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی بخش های صنعت با ۲۴/۲ درصد و کشاورزی با ۱۲/۶ درصد قرار دارند.

از شمش‌های اجاره‌ای تا طلای دو نرخی

بانک مرکزی طی ابلاغیه‌ای از واردکنندگان طلا خواست طلای خود را در مرکز مبادله بانرخی‌هایی که این بانک تعیین می کند، عرضه کنند

فرزانه طهرانی
دبیر گروه اقتصاد

«برای شمار رفع تعهد ارزی می کنیم»؛ تبلیغات هر روز عجیب تر می شود. این روزها شغل جدیدی به نام رفع تعهد ارزی ایجاد شده که با آگهی های رفع تعهد ارزی در سایت ها و فضای مجازی دیده می شود. عده ای هستند که به صادرکنندگان، شمش اجاره می دهند تا به جای ارز، طلا به کشور وارد کنند اما همان طلا به صورت غیرقانونی از کشور خارج شده و دوباره به دست اجاره دهندگان می رسد. در دو سال گذشته که واردات طلا آزاد شد چیزی حدود ۲ میلیارد دلار طلا به کشور وارد شده است. با لحاظ شمش های اجاره ای، حدود ۲ میلیارد دلار ارز صادراتی که قرار بود به خزانه وارد شود اساساً به کشور وارد نشده است. ماجرا از زمانی آغاز شد که بانک مرکزی صادرکنندگان را موظف به عرضه ارز صادراتی به قیمت نیمایی یعنی زیر قیمت بازار به بانک مرکزی کرد. بانک مرکزی نام این تکلیف را رفع تعهد ارزی گذاشت و از این طریق تلاش کرد ذخایر ارزی کشور را پر کند. اما تجار نمی خواستند ارز خود را از ارز به بانک مرکزی بفروشند و دنبال راهی برای دور زدن سیاست رفع تعهد می گشتند. با آزاد شدن واردات طلا دو سال گذشته، این راه حل پیدا شد. صادرکنندگان به جای ارز، طلا به کشور می آوردند. طلا به رفع تعهد نیاز داشت و نه هزینه اضافی. به مثابه پول نقدی بود که صادرکنندگان را از شر سیاست رفع تعهد خلاص می کرد.

کم کم در این بین پای اجاره دهندگان شمش باز شد؛ عده ای که به جای فروش طلا به صادرکنندگان، آن را اجاره می دادند و پس از وارد کردن شمش و ثبت در آمار واردات، مجدد آن را از کشور خارج می کردند. این وسط آنها بهای اجاره شمش خود را دریافت می کردند و صادرکننده هم ارز صادراتی را به کشور وارد نمی کرد که بخواهد ارزان به بانک مرکزی بفروشد.

میثم رادپور کارشناس اقتصادی:
دنیای فهمیده که طلا مانند پول، نقدشونده است و اگر برای این کالا نرخ یکسان نگذارید در اقتصاد مسئله و فساد ایجاد می کند. بنابراین معنی ساده این اقدام بانک مرکزی این خواهد بود که با تعیین نرخ پایین تر از قیمت های جهانی، کمتر طلا به کشور خواهد آمد و صادرات غیرنفتی نیز تحت تاثیر این جریان دچار افت خواهد شد

گذاشت. شرط آن عرضه طلا در مرکز مبادله ارز و طلا بود. به موجب این مقررات، تأمین ارز برای واردات طلا از محل ارز حاصل از صادرات خود و به صورت شمش منوط به تحویل، عرضه و فروش آن در بستر مرکز مبادله ارز و طلای ایران شده است. در این بخشنامه آمده، در صورت عدم ارائه تأییدیه تحویل، عرضه و فروش ارز از مرکز مبادله ارز و طلای ایران، بانک ها و مؤسسات اعتباری مکلف به شکایت از واردکننده نزد سازمان تعزیرات حکومتی تحت عنوان عدم ایفای تعهد ارزی شده اند. نگرانی وقتی بیشتر می شود که قید تعیین نرخ عرضه و مشخص کردن خریداران توسط مرکز مبادله اضافه می شود. براساس مصاحبه اخیر مدیرعامل مرکز مبادله مقرر شده که شمش های وارداتی در بستر این مرکز عرضه و صرفاً توسط اشخاص مورد تأیید اتحادیه طلا و جواهر به قیمتی که بانک مرکزی تعیین می کند، خریداری شود. به عبارتی دیگر بانک مرکزی به دنبال قیمت گذاری و دونرخی کردن طلا در کشور است که خود منشأ بروز فسادهای جدید در کشور خواهد شد. طلا براساس نرخ های جهانی تعیین می شود. در دنیا قیمت یکسانی دارد و ارزش ذاتی آن در همه جا برابر است. اینکه برای یک کالای دارای مکانیزم مشخص، قیمت دولتی تعیین شود با چه استدلال اقتصادی همخوان است؟ سال هاست دونرخی بودن در بازار ارز، مفسده های بی شمار و بازار سیاه متعدد به پا کرده است. ارز دولتی می دهیم کالای ارزان نمی گیریم. ارز دولتی می دهیم به جای دارو، لوازم آرایشی می گیریم. ارز دولتی می دهیم به جای کالاهای اساسی، پرونده های فروش ارز مانند چای دیش را می گیریم. مسئولان چه خیر و نفعی در ارز دونرخی دیده اند که این بار قصد کرده اند برای طلا، بازار دونرخی ایجاد کنند.

دست های نامریی در بازار طلا فعال می شوند

هم باشد توجیهی برای خریداران وجود نخواهد داشت. افراد برای حاشیه سود طلا، این کالا را وارد می کنند اگر قرار باشد ارز آن تر از قیمت های جهانی فروخته شود هیچ انگیزه ای برای واردات باقی نمی ماند. اتفاقاً طلا جزو کالاهایی است که قیمت بسیار مشخص و روشنی دارد. یعنی با یک بازه نیم درصدی می توانید همین لحظه بگویید قیمت چقدر است. در بازار طلا نه تخفیف وجود دارد و نه گران فروشی. مانند پول است و از یک مکانیزم مشخص پیروی می کند. اگر شما بخواهید قیمتی متفاوت و خارج از این مکانیزم تعریف کنید یا پایین تر از قیمت جهانی بخواهید بود یا بالاتر. در هر دو وضعیت نیز توجیهی برای مبادله وجود ندارد.

طلای خام و شمش از جنس کامودیتی محسوب می شود و در دنیا به آن مالیات بر ارزش افزوده هم تعلق نمی گیرد. بنابراین چون طلا کالای نقدی و بدون مالیات است آریبتر از آن نیز ندارد. یعنی تفاوت قیمتی در بازارهای مختلف نداشته و کم و بیش در همه کشورها یک قیمت یکسان دارد. بنابراین با تعیین قیمت در مرکز مبادله، سازی مخالف با دنیا می زنیم. قانونی داریم با عنوان «یک قیمتی»، این قانون می گوید هر کالایی که به بازار عرضه می شود باید یک قیمت داشته باشد. اگر بیش از یک قیمت داشته باشد آریبتر از به وجود می آید و دست های نامریی برای استفاده از این اختلاف قیمت فعال می شوند.

میثم رادپور کارشناس اقتصادی:

قانونی داریم با عنوان «یک قیمتی»، این قانون می گوید هر کالایی که به بازار عرضه می شود باید یک قیمت داشته باشد. اگر بیش از یک قیمت داشته باشد آریبتر از به وجود می آید و دست های نامریی برای استفاده از این اختلاف قیمت، فعال می شوند. میثم رادپور، کارشناس اقتصادی در گفت و گو با هم میهن در واکنش به دستورالعمل جدید بانک مرکزی گفت: «این سیاست ها از روی ندانم کاری جدی اتخاذ می شود. این تصمیمات سبب افزایش هزینه مبادله می شود و این افزایش هزینه مبادله را نهایتاً مردم باید بپردازند. این تصور که شما می توانید با چنین دستکاری هایی، بازار را به ثبات برسانید و تأمین مالی کنید، تصور بسیار اشتباهی است. ۱۰۰ سال است که این مداخلات دستوری در دنیا منسوخ شده است.» به عقیده رادپور وقتی دولت اجازه نمی دهد از روی میز این پول ها رد شود از زیر میز این اتفاق می افتد. متأسفانه تمام این ماجراها سبب می شود ریسک های بین تجاری در کشور ما تشدید شود.

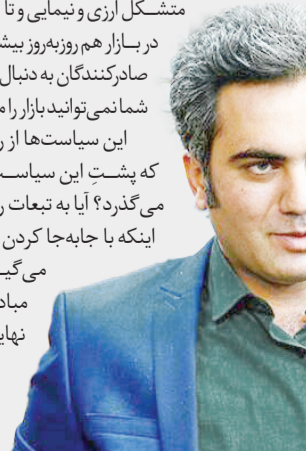
هفتم دی ماه بانک مرکزی طی ابلاغیه ای واردکنندگان طلا را ملزم به فروش طلای وارداتی در مرکز مبادله بانرخی که توسط این مرکز تعیین می شود، کرد. این سیاست سبب نمی شود شاهد دونرخی شدن در بازار طلا نیز باشیم؟

نه تنها این سیاست باعث دونرخی شدن می شود بلکه پیامدهای دیگری نیز به همراه خواهد داشت. اگر نرخ که بانک مرکزی تعیین می کند پایین تر از نرخ جهانی طلا باشد، واردات طلا متوقف می شود. اگر بالاتر از نرخ جهانی

وقتی تعیین قیمت از کانال مرکز مبادله انجام شود.... این اتفاق نمی افتد.

اگر فرض بگیریم که این مبادله انجام شود.... این اتفاق نمی افتد. امکان این اتفاق وجود ندارد. ممکن است به شکل صوری دو مبادله هم انجام شود اما در واقعیت این رویه، انجام شدنی نیست. ما دو دوره پیش فروش طلا داشتیم، یک دوره سال های ۹۱ و ۹۲ و ۱۰۰ تن طلا فروخته شد و در دور دوم در سال های ۹۶ و ۹۷، ۶۰ تن طلا پیش فروش شد. بانک مرکزی این حجم طلا را زیر قیمت فروخت منتها دیدید چه اتفاقی در بازار افتاد.

مسئله اصلی این است که تعدادی از صادرکنندگان به جای وارد کردن ارز صادراتی که پرسوه دشواری دارد، طلا وارد می کردند. بانک مرکزی می خواهد صادرکنندگان رفع تعهد داشته باشند؛ مانند همان رفع تعهد ارزی که پیش از این وجود داشت. از زمانی که جنبش های ارزی شروع شد مداخلات این چنینی بانک مرکزی هم آغاز شد. از زمان آقای بهمنی که پورتال ارزی ایجاد شد تا شکل گیری بازار متشکل ارزی و نیمایی و تا این اواخر که مرکز مبادله ایجاد شد، مداخلات در بازار هم روز به روز بیشتر شد. اما نتیجه این مداخلات این بود که صادرکنندگان به دنبال راه های جدید برای دور زدن سیاست ها باشند. شما نمی توانید بازار را مجبور کنید ارز و طلا را زیر قیمت بفروشید. این سیاست ها از روی ندانم کاری جدی اتخاذ می شود. کسی که پشت این سیاست نشست و تصمیم می گیرد در مغزش چه می گذرد؟ آیا به تبعات رفع تعهدات ارزی اندیشیده است؟ تصور اینکه با جابه جا کردن قیمت ها از بیشتری بیاید از کجا نشأت می گیرد؟ این تصمیمات سبب افزایش هزینه مبادله می شود و این افزایش هزینه مبادله را نهایتاً مردم باید بپردازند. کسب و کارها ناچارند دیوم بیاورند و در این بازار بمانند لذا این هزینه را به حلقه های بعد

تکس: همشهری آنلاین